

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

«Κινητή Μονάδα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας και Πρόληψης»

Το Πρόγραμμα «Κινητή Μονάδα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας και Πρόληψης» χρηματοδοτήθηκε από την Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (ΥΔΑΣ) του Υπουργείου Εξωτερικών, και υλοποιήθηκε στα ορεινά χωριά της επαρχίας Αρμπίλ στο Β. Ιράκ.

Στόχοι του υλοποιηθέντος προγράμματος.

Ο βασικός αντικειμενικός στόχος του προγράμματος ήταν η άμεση κάλυψη οξυμένων αναγκών υγείας του πληθυσμού στις επαρχίες του Βορείου Ιράκ.

Παράλληλα η δράση αυτή παρείχε μία αναπτυξιακή προοπτική της παρεχόμενης βοήθειας, από την άποψη ότι το πρόγραμμα της Κινητής Μονάδας αποτέλεσε αντικείμενο συνεργασίας με τις τοπικές αρχές στην ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας και την εκπαίδευση φοιτητών στην πρωτοβάθμια περίθαλψη και την ψυχική υγεία.

Γενικές πληροφορίες ως προς την ολοκλήρωση του προγράμματος.

Οι συνθήκες παροχής ιατρικής περίθαλψης στις απομακρυσμένες περιοχές της χώρας είναι σχεδόν ανύπαρκτες και οι δυνατότητες των κατοίκων απομακρυσμένων χωριών να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας δυσχεραίνεται επιπλέον από το γεγονός ότι το οδικό δίκτυο είναι κατεστραμμένο λόγω του πολέμου ή η πρόσβαση σε νοσοκομειακές δομές είναι αδύνατη λόγω της ακόμη εμπόλεμης κατάστασης. Μέσα σε αυτές τις συνθήκες λειτούργησε η Κινητή Μονάδα της Κλίμακας καλύπτοντας τις ανάγκες 18 χωριών της επαρχίας Σοράν στο Β. Ιράκ. Τα χωριά υπάγονται στον υποτομέα Σιντακάν, του τομέα Σοράν της επαρχίας Αρμπίλ.

Κατ' αρχήν έγινε η επιλογή του υπεύθυνου ιατρού, Δρ. Καρουάν Τζαμάλ, και της επιστημονικής ομάδας επαγγελματιών υγείας για την επάνδρωση της Κινητής Μονάδας. Η ομάδα εξοπλίστηκε με ιατροφαρμακευτικό υλικό και εκπαιδεύτηκε στην χρήση των ειδικών ερωτηματολογίων, που η Κλίμακα είχε ετοιμάσει σε συνεργασία με

Πανεπιστήμια και Νοσοκομεία κατά την φάση προετοιμασίας του προγράμματος.

Τα ερωτηματολόγια εξετάζουν:

1. την κατάσταση του χωριού (πληθυσμός, απόσταση από πλησιέστερο ιατρικό κέντρο κ.α.)
2. την κατάσταση της οικογένειας (αριθμός μελών, ηλικίες, διατροφικά ελλείμματα, συνθήκες κατοικίας, νερό, ηλεκτρικό, θέρμανση, τουαλέτα, αποχέτευση κ.α.)
3. την υγεία των μελών της οικογένειας (ξεχωριστά ερωτηματολόγια γενικού ιατρού, γυναικολόγου και παιδίατρο)

Η Κινητή Μονάδα επισκέφτηκε κάθε σπίτι στην περιοχή και η ομάδα των γιατρών έλεγξε την γενική κατάσταση υγείας ενηλίκων και παιδιών, πρόσφερε βασικό γυναικολογικό έλεγχο στις γυναίκες, κατέγραψε τα στοιχεία σε ιατρικά ιστορικά και τα ειδικά ερωτηματολόγια και

προσέφερε ιατροφαρμακευτική φροντίδα.

Συνολικά εξετάστηκαν 1500 άτομα, δόθηκε φαρμακευτική αγωγή όπου κρίθηκε αναγκαία και σε σοβαρότερες περιπτώσεις έγιναν παραπομπές στο νοσοκομείο της περιοχής.

Η κινητή μονάδα της Κλίμακας έδωσε τη δυνατότητα στο επιστημονικό προσωπικό της για περαιτέρω εκπαίδευση και έγινε το σημείο εκκίνησης ενός νέου κύκλου συνεργασίας με τη διοίκηση του νοσοκομείου. Η ομάδα εκπαιδεύτηκε σε καταγραφή ιστορικού και ιατρικών στοιχείων και επιστημονικές ερευνητικές διεργασίες.

Τα ιατρικά φάρμακα είχαν μεταφερθεί στην Αρμπίλ, όπου και ήταν η έδρα μας, με την έναρξη του προγράμματος τον Ιούνιο του 2003.

Συγκεκριμένα μεταφέραμε τα εξής φάρμακα, σύμφωνα με τις ανάγκες που εντοπίστηκαν κατά την διερευνητική αποστολή και το αίτημα των εντόπιων συνεργατών μας.

Α) Ως δωρεά από το 1^ο, 2^ο, 3^ο, 7^ο νοσοκομείο του ΙΚΑ και το Ογκολογικό Νοσοκομείο «Γεώργιος Γεννηματάς»

- Αντιφλεγμονώδη
- Αναλγητικά
- Παυσίπονα
- Σπασμολυτικά
- Αντιβιοτικά
- Αντιδιαρροϊκά
- Αντισταμινικά χάπια
- Αποχρεμπτικά σιρόπια
- Κολλύρια
- Αντιόξινα

Συνολική αξία αυτών: 12.610,8 Ευρώ

Β) Ως δωρεά από τις εταιρίες "UNI-FARMA", "MEDISEI", "I. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.", "PHARMA LOGISTICS", και "CANA" χορηγήθηκαν φάρμακα συνολικής αξίας 23.308,62 Ευρώ.

Σε τακτικές επισκέψεις (2 με 3 κάθε εβδομάδα) επιτόπιος συνεργάτης της Κλίμακας από την Αρμπίλ κατέγραφε τα φάρμακα που καταναλώνονταν και μετέφερε νέες ποσότητες στον υπεύθυνο για την διανομή τους ιατρό, έτσι ώστε να καλύπτονται άμεσα όλες οι ανάγκες που προέκυπταν. Τα εναπομείναντα φάρμακα παραχωρήθηκαν στο τοπικό υπουργείο υγείας για να διατεθούν σύμφωνα με την κρίση των υγειονομικών αρχών σε νοσοκομεία και κέντρα υγείας που παρουσιάζουν σοβαρές ελλείψεις. Το ίδιο συνέβη και με τα ιατρικά μηχανήματα που η Κλίμακα μετέφερε ως χορηγία στην περιοχή μετά από αίτημα των τοπικών υπευθύνων για να καλυφθούν επείγουσες ανάγκες σε νοσοκομειακές δομές μετά την λήξη του προγράμματος.

Συγκεκριμένα παραχωρήθηκαν τα εξής:

-Χειρουργικό και νοσοκομειακό υλικό,

-Πιεσόμετρα

-Μετρητές ζαχάρου

-Καρδιογράφους

Ένα μέρος αυτών παραχωρήθηκε στη Νοσηλευτική Σχολή του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου της Αρμπίλ (Salahaddin University) για να χρησιμοποιηθεί για εκπαιδευτικούς λόγους, τα υπόλοιπα παραχωρήθηκαν στο τοπικό Υπουργείο Υγείας για να εξοπλίσουν νοσοκομειακές μονάδες της περιοχής.

Παράλληλα με την λειτουργία της κινητής μονάδας και μέσα στα πλαίσια του προγράμματος μας ζητήθηκε η παροχή εκπαιδευτικού έργου πάνω σε θέματα βασικών αρχών αγωγής υγείας και πρωτοβάθμιας φροντίδας από την Νοσηλευτική Σχολή του Πανεπιστημίου της Αρμπίλ (Nursing College of Salahaddin University), οργανώσεις δασκάλων της πόλης Κιρκούκ σε συνεργασία με το Κέντρο Φροντίδας Παιδιών του Κιρκούκ – Kirkuk Children Care Centre) και από τα κεντρικά γραφεία κυβερνητικού οργανισμού (Joint Humanitarian Information Centre) στην πόλη Αρμπίλ . Και αυτές οι δραστηριότητες λειτούργησαν σαν σημεία εκκίνησης νέων συνεργασιών. Γίνεται προετοιμασία, ώστε ομάδες φοιτητών της Ιατρικής Σχολής και της Νοσηλευτικής Σχολής του Πανεπιστημίου Salahaddin να έρθουν στην Ελλάδα και να συμμετέχουν σε εξειδικευμένη εκπαίδευση σε θέματα ψυχικής υγείας στα πλαίσια του

εκπαιδευτικού έργου που η Κλίμακα παρείχε στους επαγγελματίες υγείας στο Ιράκ.

Κατά το κλείσιμο του προγράμματος και συγκεκριμένα στις 18 Νοεμβρίου 2004 διοργανώθηκε στην πόλη Αρμπίλ, στην αίθουσα συνεδριάσεων του Ξενοδοχείου «Erbil Tower» επιστημονική εκδήλωση αφιερωμένη στη διεθνή ημέρα ψυχικής υγείας. Σε αυτήν συμμετείχαν με ομιλίες και παρουσιάσεις επιστήμονες από την ιατρική πανεπιστημιακή κοινότητα του Β.Ιράκ και εκπρόσωπος του τοπικού υπουργείου υγείας και την οποία παρακολούθησαν επίσημοι, πολιτικοί, επιστήμονες και ωφελούμενοι του προγράμματός μας. Την Ημερίδα χαιρέτησε η Γενική Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης κυρία Ι. Δεσποτοπούλου. Ακολούθησε απονομή βραβείων στην επιστημονική ομάδα του προγράμματος από το νοσοκομείο του Σοράν. Το επιστημονικό μέρος της συνάντησης έκλεισε με την δημόσια ευχαριστία του νεαρού ιρακινού ασθενή που είχε μεταφερθεί στην Αθήνα από την Κλίμακα για ιατρικές εξετάσεις, προς το Υπουργείο Εξωτερικών και το Υπουργείο Υγείας και ειδικότερα τον Υπουργό κύριο Ν. Κακλαμάνη για την πλήρη κάλυψη του κόστους των νοσηλίων του από το Υπουργείο Υγείας. Η εκδήλωση καλύφθηκε από τα τοπικά ΜΜΕ σαν ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα της πόλης και λειτούργησε από μόνη της ως εκπαίδευση στην διοργάνωση επιστημονικών συναντήσεων.

Δημιουργήθηκε ομάδα ειδικών εθελοντών της Κλίμακας, η οποία αποτελείται από επιστήμονες, πολιτικούς και επιχειρηματίες με διεθνείς επαφές που θέλουν να ενισχύσουν το έργο της Κλίμακας στην περιοχή και οι οποίοι εκπαιδεύτηκαν μέσα από το πρόγραμμα της Κλίμακας για την εκπαίδευση εθελοντών και σαν παραδοτέο είχε την δημιουργία γραφείου της Κλίμακας στην Αρμπίλ με υπεύθυνο επικοινωνίας τον κύριο Youns Hassan Hafz (περιοχή Azadi, τηλ: 0032484458529). Ομάδα εθελοντών μας από την πόλη Σεχάν, στα δυτικά της επαρχίας Αρμπίλ και εκτός κουρδικής ζώνης, προσφέρθηκε με ενθουσιασμό να συμμετάσχει σε μια στοιχειώδη δημοσκόπηση πάνω σε προβλήματα ψυχικής υγείας και συγκέντρωσαν στοιχεία από 52 περιστατικά της περιοχής τους (έχει επισυναφθεί δείγμα).

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας φάσης του προγράμματος μας ζητήθηκαν και κάναμε συνεργασίες με πανεπιστήμια, νοσοκομεία, εκπαιδευτικούς χώρους, κέντρα φροντίδας παιδιών, οργανώσεις δασκάλων, την τοπική αυτοδιοίκηση, κυβερνητικούς οργανισμούς και τοπικούς ΜΚΟ σε μια ακτίνα γύρω από την πόλη Αρμπίλ προς όλες τις κατευθύνσεις και σε απόσταση όση επέτρεπαν οι συνθήκες

ασφάλειας της χώρας. Έτσι επετεύχθη ο στόχος μας για τη δημιουργία δικτύου με κέντρο την Κλίμακα και την Ελληνική Ανθρωπιστική Βοήθεια (Hellenic Aid) και με στόχο την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας σε όλη τη χώρα.

Το δίκτυο που δημιουργήσαμε περιλαμβάνει τους εξής φορείς:

- Το πανεπιστήμιο της Αρμπίλ (Salahaddin University)
- Το πανεπιστημιακό νοσοκομείο της Αρμπίλ,
- Τη Νοσηλευτική Σχολή του πανεπιστημίου της Αρμπίλ,
- Το Ψυχιατρικό Τμήμα της Ιατρικής Σχολής της Αρμπίλ,
- Το πανεπιστήμιο του Ντοχούκ (Dohuk University)
- Το Παιδοψυχιατρικό Τμήμα της ιατρικής Σχολής του

Πανεπιστημίου του

Ντοχούκ (Child Mental Health Department of College of Medicine, Duhok University)

- Το κρατικό νοσοκομείο της επαρχίας Σοράν στο βόρειο τμήμα της χώρας

(Soran General Hospital)

- Το κρατικό νοσοκομείο της επαρχίας Σεντζάρ στο δυτικό τμήμα της χώρας

(Sinjar General Hospital)

- Το Κέντρο Φροντίδας Παιδιών της πόλης Κιρκούκ (Kirkuk Children Care Centre)

- Οργανώσεις δασκάλων στην πόλη Κιρκούκ

- Τον δήμαρχο της επαρχίας Σεντζάρ

- Το Πολιτιστικό Κέντρο Alshurog με έδρα την Μοσούλη

- Τον κυβερνητικό οργανισμό JHIC (Joint Humanitarian Information Centre), ο οποίος συνεργάζεται με τα Ηνωμένα Έθνη.

- Την Ομοσπονδία Γυναικείων Οργανώσεων, με έδρα την πόλη Αρμπίλ (Association of the Kurdish Woman Union)

- Την Ομοσπονδία Αποφυλακισμένων Πολιτικών Κρατούμενων στην πόλη Αρμπίλ (Organization of Political Prisoners during the Saddam Regime)

Θα θέλαμε ακόμη να αναφέρουμε στα πεπραγμένα και την περίπτωση του νεαρού Μουσταφά Σαμπέρ, ενός 14χρονου ιρακινού, τον οποίο η Κλίμακα έφερε στην Ελλάδα για ιατρικούς λόγους και με την στήριξη του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης παρέμεινε στην χώρα μας για όσο διάστημα χρειάστηκαν οι απαραίτητες ιατρικές εξετάσεις και η θεραπευτική αγωγή του. Ο νεαρός ασθενής και ο συνοδευών συγγενής του (θείος του) Jalak Kheder, έφτασαν στην Ελλάδα στις 10 Ιουλίου 2004 και στις 13 Ιουλίου 2004 ο νεαρός Mustafa H. Saber εισήχθη στη Γ' Χειρουργική Κλινική του Γενικού Περιφερειακού Αντικαρκινικού

Νοσοκομείου Πειραιά – Μεταξά απ' όπου έλαβε και εξιτήριο στις 07 Σεπτεμβρίου 2004. Τα έξοδα περίθαλψης και νοσηλείας καλύφθηκαν εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Στη συνέχεια φιλοξενήθηκαν στον Ξενώνα της Κλίμακας, έως και την αναχώρηση της τελευταίας αποστολής της Κλίμακας στο Β. Ιράκ, κατά την οποία τους μεταφέραμε πίσω στην πατρίδα τους. Το γεγονός αυτό έπαιξε πολύ σημαντικό ρόλο στην τοπική κοινωνία και η είδηση απλώθηκε σε όλο το Β. Ιράκ.

Δύο ερευνητικές εργασίες ολοκληρώθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος της Κλίμακας σε συνεργασία με επιτόπιους φορείς και οι οποίες παρουσιάστηκαν στο παγκόσμιο Ψυχιατρικό Συνέδριο "Advances in Psychiatry", το οποίο διοργανώθηκε στην Αθήνα στις 12-15 Μαρτίου 2005. Το Υπουργείο Εξωτερικών είχε συμπεριληφθεί στους συμμετέχοντες:

α) TITLE:

"Socio-demographic study and psychoactive substances used in Generalized Anxiety Disorder (GAD) and the effect of treating GAD on psychoactive substances use."

AUTHORS: Dr. Diyar H. Tahir, Dr. Adnan A. Shaker, Dr. Marilena Papanastasiou,

ORGANIZATIONS: College of Medicine, University of Salahaddin, Erbil / Iraq, KLIMAKA, an organization for the development of human and social potential, Athens / Greece, Ministry of Foreign Affairs, Athens /Greece.

β) TITLE:

"THE PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES AFTER IMPRISONMENT AND TORTURES DURING SADDAM HUSSAINs REGIME IN IRAQ."

AUTHORS: Dr. Marilena Papanastasiou, Youns Hassan Hafz, Dr. Kyriakos Katsadoros,

ORGANIZATIONS: KLIMAKA, an organization for the development of human and social potential, Organisation of political prisoners during the Saddam regime, Erbil, Iraq, Ministry of Foreign Affairs, Athens, Greece.

Τέλος μας ζητήθηκε να συμμετέχουμε στην δημιουργία ενός νέου Νοσοκομείου για άπορους που ετοιμάζεται να ανεγερθεί στην Αρμπίλ σε

συνεργασία με την τοπική κυβέρνηση, η οποία παραχώρησε ήδη την απαραίτητη έκταση για την ανέγερση του Νοσοκομείου και στο οποίο θα συμμετέχουν και άλλοι διεθνείς ΜΚΟ. Μας ζητήθηκε να αναλάβουμε την στήριξη του Ψυχιατρικού Τμήματος του Νοσοκομείου και την Οργάνωση Υπηρεσιών Υγείας καθώς και η βοήθειά μας για την εύρεση των ευρωπαϊκών προδιαγραφών για την κατασκευή νοσοκομειακών δομών. Το ΔΕΠΑΝΟΜ μας στήριξε και μας έστειλε τα απαραίτητα σχέδια και προδιαγραφές και με τη σειρά μας στείλαμε στους Ιρακινούς συνεργάτες μας τα στοιχεία που μας ζήτησαν. Είμαστε σε αναμονή της ανέγερσης του Νέου Νοσοκομείου.

Στην υλοποίηση του προγράμματος της Κλίμακας συνέβαλαν:

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης

Το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

Το Νοσοκομείο «Αγλαΐα Κυριακού»

Το Περιφερειακό Αντικαρκινικό Νοσοκομείο Πειραιά «Μεταξά»

Το Γενικό Κρατικό Νοσοκομείο «Γεννηματά»

Το ΔΕΠΑΝΟΜ Α.Ε. (Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων)

Πολλοί συνεργάτες από τις διάφορες δομές της Κλίμακας, οι οποίοι προσέφεραν συνεχή υποστήριξη στο πρόγραμμα.